„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
за по године . . . . . 7 ф. — н.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
за годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 124. У Новом Саду у недељу 4. (16.) августа 1885. ГОДИНА XX.

ПРОГЛАС ЦЕНТРАЛНОГ ОДБОРА У СОМБОРУ НА БИРАЧЕ.

БРАЋО БИРАЧИ!

Свестни српски народ, искупљен на својим зборовима и договорима подигао је мушку своју реч у обрану наше тешко пољуљане самоуправе и изјавио је жељу своју, какви да га посланици на сабору заступају.

Још неколико дана, па ће се залепршати заставе, још неколико дана, па ће се повести велики и одсудан бој за образ и част. Нашу је заставу народ истакнуо, и на њој јасним словима извезао захтеве и жељу своју.

Браћо бирачи! Сви под ту заставу, сложно и одушевљено, да се задиве противници нам величини и дивској снази народној.

Ви који сте поставили своје кандидате, ви, браћо бирачи, дужни сте, да их и изаберете, јер само ће се тако испунити жеља народна и само тако да очува оно, што је у озбиљној опасности.

На основу из појединих изборних срезова и места добивених извештаја, а у споразуму са истима — средишни и извршни одбор износи на јавност имена кандидата српско-народне слободоумне странке и оних, који се с њоме у погледу автономије слажу, — и препоручује их свестним бирачима најтоплије, позивајући их, да сложно, договорно, одушевљено и ревностно пораде, да ти наши кандидати — којих имена и прошлост потпуног јемства пружају, да ће у доба тешког искушења непољуљено остати, — и изабрани буду, како би толико гоњени народни брод уљегнути могао најзад у жељеви пристан, где ће од вихора и валова наших противника дугога мира и сигурности наћи.

Кандидате за карловачку и пакрачку дијецезу, обзнаниће средишњи одбор у Загребу, споразумно са одбором средишњим у Сомбору.

Из седнице средишнег и извршног одбора, држане у Сомбору 29. јула (8. августа) 1885. године.

СРЕДИШЊИ ОДБОР.

КАНДИДАТИ ЗА СРПСКИ ЦРКВЕНО-НАРОДНИ САБОР У КАРЛОВЦИМА.

А. у Архидијецези.

1. Карловци	г. Лазар Обреновић. „ Максим Живковић свећеник.
2. Земун	„ Др. Јован Суботић. „ Гавра Живковић свећеник.
3. Румски срез	„ Јаша Томић. „ Јован Ђуришић свећеник.
4. Ердевички срез	„ Сима Радуловић. „ Стеван Моловић свећеник.
5. Даљски срез	„ Васа Муачевић. „ Милутин Протић свећеник.
6 Старо-пазовачки срез	„ Никола Петровић. „ Максим Живковић свећеник.
7. Митровачки срез	„ Никола Поповић. „ Гавра Живковић свећеник

Б. у Бачкој дијецези.

8. Нови Сад	г. Др. Илија Вучетић. „ Лазар Каћански свећеник.
9. Сомбор	„ Ника Грујић. „ Љубомир Купусаревић прота.
10. Старо-паланачки срез	„ Паја Гостовић. „ Лазар Каћански свећеник.
11. Старо-бечејски срез	„ Исидор Дебељачки. „ Јован Борота прота.
12. Стапарски срез	„ Др. Стеван Кронић. „ Љубомир Купусаревић прота.
13. Суботички срез	„ Др. Стева Малешевић. „ Љубомир Купусаревић прота.
14. Жабаљски срез	„ Миша Димитријевић. „ Јован Борота прота.

В. у Будимској дијецези

15. Мохачки срез	г. Мита Поповић песник. „ Цветко Милић свећеник
16. Сентандријски срез	„ Евген Думча. „ Сима Костић свећеник.

Г. у Темишварској дијецези.

17. Темишварски срез	г. Змај-Јован Јовановић. „ Ника Николић свећеник.
18. Мокрински срез	„ Паја пл. Еремић. „ Паја Димић свећеник.
19. Врањевачки срез	„ Др. Ранко Гранић. „ Паја Димић свећеник.
20. Модошки срез	„ Аксентије Поповић. „ Александар Јовановић свећеник.
21. Велико Сент-миклушки срез	„ Паја Димитријевић. „ Ђорђе Јеврић свећеник.
22. Старо-арадски срез	„ Димитрије Крестић. „ Ђорђе Јеврић свећеник.
23. Велики Бечкерек	„ Александар Трифунац. „ Александар Јовановић свећеник.
24. Велика Кикинда	„ . . . . . . „ Ника Николић свећеник.

Д. у Вршачкој дијецези.

25. Вршац	„ Др. Ђока Милосављевић. „ Богдан Кузмановић свећеник.
26. Вршачки срез	„ Ђура Цвејић. „ Богдан Кузмановић свећеник.
27. Белоцркванski срез.	„ Др. Младен Јојкић. „ Божидар Поповић капелан.
28. Улмански срез	„ Др. Ђорђе Јовановић. „ Богдан Кузмановић свећеник.
29. Ковински срез	„ Живко Вулетић „ Божидар Поповић капелан.
30. Црепајски срез	„ Петар Петровић. „ Васа Живковић прота.
31. Перлески срез	„ Др. Паја Јанковић. „ Васа Живковић прота.
32. Панчево	„ Миша Димитријевић. „ Васа Живковић прота.

БРЗОЈАВ „ЗАСТАВИ.“

ВРШАЦ, 3. августа. Реакција бесни. Данашња седница конзисторијална суспендовала од фискалатства многогодишњег народног борца дра Милосављевића и то иницијативом Нектарија, а на предлог јадног Јошке Јорговића, бившег посланика. Утицао је реакцијони кандидат Миша Деметровић. Забадава рију, помоћи им неће. 12. августа кликнуће Србадија: Живио др. Ђока Милосављевић, вршачки посланик.

СРБИЈА ПРЕД ОПСАДНИМ СТАЊЕМ.

Тешко нам је кад узимамо перо да пишемо о стварима и догађајима у Србији, тешко нам је кад морамо да говоримо отворено, искрено о оним појавама у краљевини, који ни најмање не могу да оveселе Србина. Та и који би се прави Србин могао радовати српским несрећама, српској невољи и муци? Од ово неколико година могли смо исписати читаве листове крвавим догађајима, што се десише и што се још и данас дешавају у Србији. Афера за афером, побуна за побуном, убиство за убиством, ето у неколико речи историје последњих догађаја код наше оностране браће. И ми не знамо шта да мислимо о будућности те ојађене земље, кад узмемо да проматрамо и да непристрасно оцењујемо све оно, што је било за ово неколико година напредњачке владавине. Ма да смо се добру надали, ма да смо желили да видимо напредак, да похвалимо благостање народно, скоро свакидањи докази политичког рада београдске владе одузимали су нам то ретко задовољство. И што смо једнога дана похвалили и доброга пожелели, то је другог дана та иста влада својим поступцима нас разуверавала, она нам је очигледним примерима доказивала, да се од ње најмање може добру надати. Па ипак ми бисмо занемили пред фактима од мање вредности, ми бисмо прећутали све, што се може прећутати а да се добро народа не оштети, да се част земље не поруга, ми бисмо били вољни, да с радошћу гледамо правилан развитак тамошњих одношаја, али до сада не бисмо срећни да уживамо ову радост. Сасвим је природно да свако зло, које постигне ма који крај српски, мора и у нама да изазове непријатна осећања, мора да нас дирне, да нас заболи. И ми који имамо да се боримо са толиким недаћама нашим, да бележимо кронику ваших беда и невоља, да исписујемо скоро сваки дан ударе, што се наносе нашој народно-црквеној автономији, ми, ево, стојимо сад и пред јадним, тешким положајем ствари у Србији, да и њих уписујемо у читуљу народнога мучења и страдања, да их с болом у души спомињемо.

Баш овога часа стиже нам глас из Београда о припремама, што их влада чини да рашири ванредно стање и на остале округе и да угуши слободу штампе. И ми смо склони да верујемо да ће влада то и учинити, јер је опсадно стање једино средство, којим ће се послужити да још јаче учврсти свој положај и да изведе своје планове о промени устава у приликама, које ће сада за њу бити најповољније. Да, ми велимо да данашња влада српска морала се латити тога последњега средства, јер иначе била би приморана, да тако важно питање, као што је промена устава, решава заједно са народом и по вољи народа, она би тада имала узаконити вољу и мишљење правих народних представника, што би значило расути у прах и пепео све досадашње наде на вечито владање. Дакле друкчије није могло бити, него или преломити штап преко леђа народних или се поклонити. Но унапред могло се знати, да она ово последње неће учинити, јер она неће да зна за попуштање „опанку“. Сем тога она би у редовним приликама имала да се бори са таквим политичким противницима, који не знају шта је умор и малаксалост, кад се решавају животна питања. Још од постанка свога она је навикла да се не служи законитим средствима у борби против својих противника, па и читавог народа. Кад је требала да се поклони вољи народној, видећи да је сав народ одсудно против ње, она је створила поречку аферу, силом наметнула народу за представнике људе, који нису уживали народно поверење, па кад и то све није помогло, онда је саветовала краљу, да помоћу Христића рашчисти положај у земљи и да јој овај приправи ново земљиште за рад. Како је Христић рашчистио ствари и како су Гарашанину створени нови услови за министровање, зна цео свет српски, а понајбоље они крајеви у Србији, где се најбрже и без икаквог обзира на јауке сиротиње рашчишћавало. Побуна у југоисточним крајевима говори о томе у последицама својим. Пошто се положај био рашчистио, како је онда говорио орган напредњачке партије, или пошто се онолика крв пролила, Гарашанин поново је заодео свој министарски плашт, он је поново почео да тера своју стару политику, и народ, видевши оног истог Гарашанина као министра у поновљеном издању, са оним истим тенденцијама и ћудљивим поступцима, није се могао измирити с њим, тим пре, што је он бивао све страснији у борби са политичким противницима, уз које је и сам народ стајао. Закони су били престали да важе за оне, који нису одобравали владине поступке, наступила су гоњења, истеривања из службе, протеривања из земље и то у такој оштрини као никад дотле, па најзад се ево дошло до опсадног стања у неколико округа, проглашеног, разуме се, у цели, да

се ред“ у земљи васпостави и да се прибави законима нужна сила и поштовање Па поред свега тога, у том времену гоњења и протеривања ни најмање реда у земљи, ни најмање поштовања закона и то од стране оних, који су дужни да примером предњаче у томе. И шта ово све казује? Јамачно то, да они који управљају земљом нити раде на васпостављању законитости и реда, нити желе да се до тога дође, јер кад би желели, не би својим поступцима смели изазивати незадовољство у народу, па после проглашавати опсадно стање. Да је данас ово стање у Србији наступило услед некоректности владиних органа, да је оно изазвато од стране саме владе могао се сваки уверити, ко је пратио пожљиво ствари у Србији. Сама влада ишла је на то, да се дође до ровитог стања у земљи, па да се користи том приликом, јер она врло добро зна, да се у редовним приликама не може све учинити, што се хоће, док у изванредном стању нити ко може нити ко сме да контролише владин рад, нити да се одупире владиним самовољним поступцима. То су, између осталих, напред поменути узроци, са којих се желело ванредно стање. Лични интереси онда могу без икакве препреке да се задовољавају, виши државни разлози да добију законску форму без критике опозиционалне партије, без саслушања јавнога мнења. Разуме се, да овако стање у земљи, користећи искључиво људима, у чијим је рукама власт, упропашћује и материјалну и моралну снагу читавога народа, задржава правилан развитак грађанских установа на дуго време.

Лични интереси, славољубље и ћудљивост појединих министара, која се огледа у разним расписима, наредбама и президијалима, све је то имало врло рђав утицај на народ и то такав да је он морао у влади гледати заклетог непријатеља, јер за цело, да није било Гарашанина и његових, њему верних колега, не би дошло ни до ј дног крупнијег догађаја са онако жалосним последицама, какве су се јављале за његовог првог министровања, а и данас. Рад на просветном пољу, реформе у судској и административној струци, увек су оглашаване премештањем и протеривањем најбољих радника на њима. Манија гонити политичке противнике увукла се у школу и цркву, увукла се онамо, где јој најмање места има, и по томе се одмах дало видети, да интереси земље нису ништа оним људима, који хоће по што по то да владају Гарашанина и његових колега много се мање тицао културни напредак земље, него ли вођење рачуна о томе, да ли је ко-год од чиновника радикал или либерал. Он је показао да је и сам устав за њега једна нула, која га увек на миру оставља у његовој самовољи. Све је то, по његовом мишљењу, лудост, коју практични државник и политичар као што је он, треба на страну да одгурне, па да се руководи личним мотивима у сваком поступку свом.

Са свим је пожљиво, кад се народ у тако незгодним приликама ускомеша, почне да излива свој гњев на оне, за које он мисли да га притискују и упропашћују. Провала између народа и владе бива све већа, народ почиње да се спрема да стане у обрану својих права и често се дешава да дође до сукоба између та два фактора. Али у свакој такој прилици влада се стара да осигура себи победу, предухитривши народ изванредним стањем. Ма да се она више пута преварила у својим очекивањима, опет су изгледи на победу више бивали на њеној страни. И кад једном постигне цел своју, она из реакције црпе најјача средства за борбу са политичким противницима и са читавим народом. И Гарашанин, лаћајући се данас тога средства, има пред очима оно стање, које је наступило после зајечарске побуне. Зна се, да је тада наступило страховито мртвило, да је при изборима за народну скупштину народ остао неактиван и да ти тако звани избори нису били ништа друго до читање имена оних лица, која су имала отићи на скупштину да попуне број потребан за тобожње решавање. То је било златно време источњачког парламентаризма, то је било оно блажено стање, кад је могао сваки седети код своје куће, ни мало не бринући се, хоће ли господа у Београду натоварити земљи још који милион дуга. И Гарашанин се чудио, како се може постићи толики успех једним тако простим средством као што је опсадно стање. Он је много раније пре избора био направио рачун и Христић је имао да исплати тај рачун српском народу По исплати видело се да је Гарашанин имао прекомерну добит, таку добит, какве може бити само у источним земљама. Сећајући се још ондашњих својих рачуна, њему је сад прека потреба да их понови, да се опет увери о изванредном успеху, који се, у Србији постизава на лак начин по његовом мишљењу. Зато се у овој прилици не ће он уклањати са свога места, него ће сам са својим вернима надгледати ток ствари. И заиста, у времену кад треба расписати изборе за велику народну скупштину нема згоднијег средства од опсадног стања, јер онда не сме да сваки тура свој нос у политику, а још мање да иде на биралиште, ако не мисли гласати како је наређено. И будући уверени да ће опсадно стање, с којим се већ почело у неколико округа и које ће се у скоро раширити и на целу земљу, донети мир и спокојство столицама велике господе, приступиће они избору без оклевања и страха. Опсадно стање трајаће док се не сврше избори. Учини ли се и то, онда ће се сазвати велика народна скупштина, на којој ће добромислећи људи,“ саранити данашњи устав, направити нов, који ће осигурати Гарашанину још за много година владавину, а од народа направити послушно чељаде, које ће имати да слуша старије и да даје напредњацима напредњачко. Ето у чему лежи смисао данашњега опсаднога стања, ето, у осталом и знамења по којима се може судити најближа будућност Србије. Онда, кад наступе са свим друкчије прилике, које ће се од досадашњих разликовати тиме, што народ не ће бити никакав фактор у законодавном животу земље, онда ће непријатељи земље и народа српскога без икаква стида и срама рећи: мир пепелу твоме, Србијо!

Quidam.

Наши свештеници.

Из Шајкашке.

Што ближе избору посланика, све јаснија ситуација. Избори изборника готово свуда су већ у Шајкашкој обављени и судећи по исходу истих, могу вам рећи, да нема сумње да ће и сам избор испасти онако, као што треба да буде; као што је избор посланика за ваш народно-црквени сабор код нас у Шајкашкој увек и обављен, т. ј. једногласно.

Наш народ ће и овом приликом показати да је свестан, да тежи за редом и напретком, да је вољан да очува своју крвљу стечену автономију и да брани законито право своје против назадњаштва, против себичњаштва. Велимо, народ ће нам и сад приликом избора то посведочити, али . . . . — ах тешко нам је и споменути — не мисли тако и наше свештенство. Сад, приликом избора ће се (бар тако изгледа) најјасније показати: да наше свештенство — на жалост не мари за свој народ, јер ће своје себичне намере и цели, народној јасној жељи и племенитој цели против ставити, противно гласати. Кукаван наш народ! Одкуд би требало да га сунце грије, отуд га лед бије.

Па шта је мало нашем нарочито шајкашком свештенству? Та ко му је и подигао спољашњи углед и материјално осигурао такав положај него српска народна странка, народ, на којега је оно (свештенство) сад готово да се каменом баци? Да, ко му је то осигурао него наш абтономни устав, против којега се баш оно (свештенство) само са грамзљивости своје подиже. Је ли то позив свештенства?

Зар вама господо свештеници, збиља годи оно пређашње жалосно стање ваше, кад сте морали по своју заслугу — по бир — од куће до куће, упоредна са чикошима и свињарима да идете те да купите?

Зар вама збиља годи онај стари деспотизам, пред којим сте стрепити морали и онако ропски метавишући — тако рећи четвороношке — пред епископа излазили и стајали?

Зар вама збиља годи онај деспотизам, кад је владика самовољно могао свештеника — испод достојанства његовог га понизити и као каквог чергаша из једног места у друго по своме ћефу и „цепу“ премештати? Ако вам дакле то све годи, на част вам! Ал онда бар отворено реците, те да и то чудо деветнајстог века ако ништа, а ово бар прибележимо; а народ ће наш — ако узмора бити — умети и без вас за свој опстанак се постарати. Ако вам пак то не годи, онда вас питамо: знате ли ви шта радите, кад се против ове наше автономне уставове, која нас је од свега тога заклонила и положај вам осигурала — дижете?

Не, ми не можемо да претставимо, да вам оно, мало час наведено, па још у данашње доба годити може, него: или да незнате ни сами шта хоћете, или сте кукавице па на команду и против своје воље тако радите. Тек је свакојако то жалосно!

„Народ стрепи за веру прадедовску. Народ страхује за своје свештенство. Народ се бори за добро своје“ као што рече ту скоро у 120 бр. „Заставе“ смирени испосник Методије.

Да, народ „стрепи“, „страхује“ и „бори се за добро своје“ и опстанак свој, па зар тај и ако напаћени, ал опет тако челичан и напредан народ да је те несреће: да и његово свештенство, које би по науци Христовој требало „душу своју за њега да положи“, зар и онога на њега — на народ — који о лебом рани, на њега и на његове автономне установе да се дигне? Заиста би то било не чувено, ужасно!

Избори су скоро ту; господо свештеници, промислите, да се не покајете кад можда доцкан буде.

Стојан Шајковић.

Изборно кретање

Јављају нам из **Ботоша**: Прошле недеље 28. пр. мес. држана је овде конференција, на којој су бирани изборници из нашега села, што ће ићи у Перлез ради избора посланика за наш народно црквени сабор.

Када су народни пријатељи Ђока Недељков и г. Ђока Натарош из Перлеза показали, да бирачи изаберу за изборнике све ваљане људе, то нашем I.-вом сережану Николици (комесару) није било по вољи и пружи синовцу Ђоке Недељковог другу цедуљу, где су била имена владиних пришипетаља забележена.

А кад се ту и Ђока Недељков умеша и поразговори са својим синовцем, — Николица се већ беше нарогушио.

Сад Николица окрене говорити неким присутнима немачки, на што га честити ратар Ђока Недељков опомене, да је ово српска скупштина, па нек тако говори како ће га сви присутни разумети, Е, ту је Николица изашао сав из флегме. Он даде овде нашег уваженог грађанина Ђоку Недељковог ни крива ни дужна затворити, а сутра дан у понедељак 10 авг. даде га довести у Бечкерек солгабирову. Ђока је као осуђен у канцеларији седео, а Николица је солгабирову Бакаловићу нешто шапутао. За тим солга даде Ђоку без икаква преслушања затворити у бечкеречку хапсану, која се Мункач зове. Ту је Ђока седео у мрачној соби, где злочинце затварају. Када је било око шест сахати после подне дође неки писар и изјави Ђоки своје сажалење, вели, да је добио налог, да га још у један сат пусти, ал је „случајно“ заборавио то да учини.

Ово ћемо забележити и нећемо заборавити. Ђока Недељков је ваљан човек и угледан ратар, да га у Мункачу за пра бога затварају...

Николица је заузимањем народних пријатеља — грозно насео, па тако ће насести сви народни непријатељи, јер хвала богу српски народ је данас будан!... =

* * *

Пишу нам из **Модоша**: У Недељу 9. авг. одржан је овде неки збор, ког су заказали „више бирача“ т. ј. солге и натороши и ту су истакли Чарнојевића. Збор је био слабо посећен. Када су Чарнојевићеви људи запитали га, шта је његов програм, он је рекао: „Ја сам програм.“ То је и међу самим његовим присталицама изазвало узрујење.

Наш кандидат је честити адвокат г. **Аксентије Поповић**. Нећу много да говорим, само велим, да ће се за две недеље видети, хоћели народ победити или солгабирови.

Народна свест је уз г. **А. Поповића**.

⊙

* * *

„Србобран“ јавља да је загребачки централни кандидациони одбор држао ово дана више седница, те ће што скорије обзнанити дефинитивну листину кандидата, који ће се бирати на основу закључака загребачкога и сомборскога збора. Очекују се још нека извешћа од помесних одбора и зборова, који се ово дана у удаљеним срезовима одржавају и чим иста приспу — одбор ће у целина кандидациону листину истаћи.

* * *

Делиблато, 3. авг. Избор изборника. Прекјуче је обављен овде избор изборника. У заказано време објави црквени председник да је скупштина отворена и да се може избору приступити. Један одборски члан предложи у име својих садругова списак од седамнаест имена за изборнике, које скупљени бирачи акламацијом, уз бурно живели, усвојише. Председник упита,

---

ЛИСТАК.

УГАРАК.

Прича Гија де-Мопасана

У малом миришљавом салонцу, свуд унаоколо по дувару застртом тешком материјом, на широком огњишту гораше јака ватра. Слаба светлост од лампе, што стајаше на крају огњишта, падаше испод округла заклона на два лица, која се тихо разговараху.

Она домаћица, већ је старица са седом косом, но једна од оних красних старица, у којих је кожа глатка, без иједне боре на лицу, и која се стакли као фини папир, а мирише као да је натопљена све самим мирисним материјама, којима је већ одавна умивају.

Он — стари пријатељ, који је остао нежењен, опробани је друг, кога је увек пријатно сусрети на животном путу.

Говор њихов за тили час прекрати се; они се замислише о нечему, гледећи на ватру, и не журише се да обнове разговор, као људи, који немају потребе да морају пошто по то говорити, а да би се осећали добро у друштву свом.

На један пут дрва се на огњишту свалише, и један дебео угарак од гране сав у пламену, паде на тле и докотрља се до ћилима, бацајући свуд у наоколо варнице и зажарено угљевље.

Она, лагано узвикнувши, скочи с места, као да се спремаше да бежи; но он одмах ногама одбаци угарак натраг у огњиште а угљевље погази.

Кад је све било на свом месту, он поново седе у наслоњачу и, насмејавши се, рече, показујући прстом на угарак, који се већ као разгорео на огњишту:

— Ето видите, исти је такав случај некад учинило, те сам ја остао навек момком.

Она гледаше у њега сасвим зачуђена са великом, лукавом радозналошћу старе жене, која уме да испипа све.

— Како то? питаше она.

— О, то је читава историја, одговори он, тужна, мучна историја.

Моји стари другови често су се чудили хладноћи, која на једанпут наступи између мене и једнога од мојих најбољих пријатеља, који се зваше Јулијан. Они не појмаху, како су два човека, везана најтешњим пријатељством, вазда нераздвојна, могла наједаред постати као са свим непознати један другом. Тајна пак нашега туђења један од другога, ево у чему је била:

Ја и он живели смо некад заједно. Ми се никад нисмо одвајали, и наше пријатељство било је тако присно да је изгледало да га ништа не може покварити.

Једног вечера, кад смо се враћали кући, рече ми, да се он жени.

Мени тада било као да ме је ножем потегао у прси, као да ме је опљачкао или издао. Кад се пријатељ жени, онда је ту и пријатељству крај. Суревњива преданост жени, она мутна, немирна, телесна преданост те ни за што не трпи здраве, искрене радости ума, срца и савести, оне везе која постоји између двоје мушкараца.

Видите ли, моја миле, ма каква била љубав, која веже мужа и жену, њихов ум и душа остају увек једно другом страни и непознати. Они припадају двама различним родовима и представљају две ратничке стране; од њих увек један мора бити који заповеда, а други који слуша; један властелин, а други роб; међу њима никад не може бити једнакости. Они стискују једно другом руку, која дрхти од љубавног жара, али то није оно силно, часно познанство, онај дах искрене, силне и мушке преданости, у ком као да се срца једно другом отварају. Паметан човек требао би у место што се жени, надајући се да у старости нађе успеху у деци, која ће га оставити, да тражи себи доброга, верног пријатеља и да прекраћује с њим век у оној заједници мисли, која је могућна само међу мушкима.

Најзад се Јулијан венчао. Жена његова бајна, омалена плавојка са расплетеном косом, весела, живахна, пунана; видело се да га она обожава.

У почетку сам их врло ретко походио, осећајући некако излишан међу њима, бојећи се да не будем сметња њиховој нежности. Ну ипак они су ме волели и гледали су да ме за се задобију.

Мало по мало мене очара тиха красота овог затвореног породичног живота, почех остајати код њих до мркле ноћи, а више пута враћах се ноћу кући, ув пут мислећи да и ја тако учиним, као и он, да се и ја оженим, јер ми сада изгледаше сувише тужна моја опустела кућа.

Они су једно друго обожавали и били су нераздвојни. Једног вечера донесе ми од Јулијана писамце, у ком ме мољаше да одем к њима на вечеру. И ја одем. „Пријатељу мој“, рече ми он при сретању, ја морам после вечере ићи од куће, имам нека посла. Ја се не могу вратити пре једанаест сати. Ти буди добар те проведи то време с Бертом.“

Млади се жена насмејала.

— У осталом, то је моја мисао да пошљемо по вас, додаде она.

— Ви сте љубазни, као вазда, рекох ја стискујући јој руку.

Ја сам осетио да су њени мали прстићи дуго стискивали моју руку, али ја нисам на то ништа полагао. Најзад седосмо за сто, а равно у осам сати Јулијан је нас оставио.

Тек што је он изишао, а између мене и младе жене у једанпут завлада нека чудна присиљеност, неко снебивање. Било је и после то-

да ли су сви за предложене и да ли нема ко предлагати друга лица, на које устане само један једини и хтеде нека имена прочитати, но бирачи га брзо ућуткаше, по што није имао никога да га у његовом предлогу потпомогне, осим попа Бранковића, који се лати горњега списка и поче појединa имена читати, на што му бирачи са громко „не требамо га“, одговараху. Председник позва бираче, да се одвоје у две групе, те да види, који су за једну, а који за другу листу изборника. Том приликом оста поп Бранковић сам на једној страни, а сви остали бирачи на другој страни. Поп кад виде да је пропао, подиже таку ларму, изјављујући са највећом дреком, да он против овога избора улаже протест. Узалуд му је председник доказивао, да он и нема права при избору участвовати, по што стоји под криминалном истрагом, због мучкога напада на извесног Савковог. Поп у место одговора, зграби записник испред перовође и уведе насилно свој протест. Једино се има коректном држању председниковом захвалити, што се том приликом није нереда догодило, за чим је именовани свештеник, као што по свему изгледаше, и тежио.

Протест се његов прогласи за неважећи и бирачи се по обављеном избору разиђоше кућама својим, осуђујући најжешће попов поступак.

Политички преглед.

Закључци берлинског конгреса. Опет почиње питање о извршењу закључака берлинског конгреса у погледу извођења реформи у турској царевини. У енглеској доњој кући питао је један заступник, шта чини енглеска влада да се спроведу реформе, које конгрес одређује за Јерменску. Бурке одговори да о том предмету још траје преписка. — Не знамо само, докле ће се тако са препискама изводити реформе, које би одавно већ требале да су изведене у Турској.

ДОПИСИ.

Из ковачичког среза околине Баранде, 3. авг. У цененој „Застави“, број 77. о. г., известио сам њене штоване читаоце, да и Баранда „напредује“ у погледу „узор“ свештеника и да и ми имамо једног поп-Панту у лицу поп Луке Болгарића, који је једну залишну сесију силом себи задржао и манипулише њоме, како је њему воља.

Сада је „нашла вреће своју заврпу“; поп Лука је дао у „Наше Доба“ неку јадну и жалосну ал кукавичку изјаву. И кад њему није било доста оно, што сам у мом допису у „Застави“ рекао, него хотимице изврће речи и потвара на дописника, ево ћу му сада још много „рукопипателније“ изнети на видик његова недела.

Но прво да видимо, шта он злогука у „Наше Доба“.

Поп Лука вели у том јадном листу, да се у допису огледају пакосне намере пишчеве, — али тај дописник одмах ће га разуверити о том његовом „основаном“ мишљењу.

Даље вели поп Лука, да „Заставин“ дописник, преч. г. проту Живковића, у погледу руковања залишне сесије сумњичи, ал то је поп Лука онако крупно, као Турчин слагао. „Заставин“ дописник навео је сопствене речи поп Лукине, које гласе: да преч. г. прота неће у ствари руковања са залишном сесијом са општином посла да има, и да у општини нема поверења. А дописник је у „Застави“ рекао, да сумња у истинитост тих г. протиних наредаба, т. ј. (запамти поп Луко!) да дописник држи, е је те речи поп Лука измислио, а да то никако није г. прота рекао. А дописник никако није дирнуо у поштење и углед г. проте, као што то сада поп Лука изврће. Народ добро познаје пречасног г. проту и сви ми знамо, шта он у народу важи, па с тога је са свим излишна поп Лукина хвала, а г. прота се, знамо, неће ни радовати, што га поп Лука хвали.

А сада нас чујте још мало, оче Луко.

Што се саме дражбе тиче, то се позивате на „дражбени записник“, помоћу којег ће те се на „меродавном“ месту оправдати.

На то вам морам приметити, да и сувише дрскости имате, када истини у очи пљујете.

Но баш за то, што се ви са „дражбени записници“ против нас оружате, то ћу вам ја законитост истог овде јавно показати. Ви сте залишну сесију у двапут под закуп издали, и прва дражба беше по одредбама обављена, ал друга, на којој издадосте 18 ланаца под закуп и која је дала повода овој јавној распри, та друга баш ни искрице законитости нема. А ево зашто.

На дан саме дражбе, на којој се требаше тих 18 ланаца издати, беше се искупило довољно народа, који беху ради земље узети. Ал вами беше неправо, када вам један пријатељ примети: оче Луко, ови људи хоће земље. А ви рекосте: „само за готов новац могу узети, а иначе никако, јер г. прота мени уступа тих 18 ланаца на почек. И то само мени даје за 8 фор. по ланцу, по што сам му ја казао, да купаца нема ни за готов новац, а још мање на вересију.“

Када су људи ступили у општинску дворану, ви се не хтедосте у формалну дражбу ви упуштати, већ изјависте, да се попоска сесија ником несме на почек издати, и на ваше речи народ се разиђе кући. Ви остадосте у писарници са г. натарошем, г. г. учитељима, благајником и начелником Када тако сами у кругу ваших пријатеља остадосте, замолисте г. бележника Живковића да вам „pro forma“ састави дражбени записник, а да ваше име не фигурише као дражбеник у истом, то сте с дозволом учитеља њихова имена у записник уписати дали, да су бајаги ови заоставших 18 ланаца лицитирали.

Ето такав је тај ћорави „записник“, којим се ви против нас оружате и којим хоћете вашег духовног старешину да обманете. Ово је факт, кога ви, поп Луко, не можете оборити, па ма још десет црвених појасева добили!

У вашој кукавичкој „изјави“, обилазите као мачка око врела лонца оно место, где сам ја рекао, да сте неки део земље продали Мађарима из Дебељаче? Ево ћу вам и име купца једног казати, зове се Самуило Киш (име му мирише на јеврејско) и то ланац по 12 фор. 50 новч. у готовом новцу — Па ни на оно не рефлектујете, што сам рекао, да ви као катихета сваких шест недеља једва да завирите у школу, и да децу нашу православној вери поучите.

Ал свакако веће бити излишно, да замолимо барандски школски одбор, да нам покаже „оцену“ о успеху из веронауке, за све време у којем ви као вероучитељ фунгирате.

Али знате шта? Ви сте мислили, Баранда је „иза божијих леђа“, па нико и не води рачуна о народном добру, али сте се, као што видите, преварили, а ја вам овде обричем, да ћу и у будуће бодрим оком пратити вас, да више не учините никакву проневеру народног добра, а ви требате да будете мени од сад захвалнији, што на вас пазим, а не да ме опако писко у оном јадном листу грдите. Упамтите и узмите се у памет!...

Бр. М.

М—н. **Дељ**, 31. јула. (Јуче обдржани „пучзбор“ свећеничка одв. изборног среза. — Васо Ђурђевић њихов кандидат.) Као што сам вам у мом последњем допису наговестио, тако је и било. Јуче се требао одржати збор „ради споразума“ у предстојећој изборној ствари, но по што дођоше само циглих пет свећеника и један световњак у особи г. Васе Атанасијевића градског старешине осечког, то фактично збор није одржан, ма да су господа као „представници јавног мњења“ донели на предлог пароха Лазе Поповића закључак, по ком се кандидује у место привремено истакнутог Ђурковића — г. Васа Ђурђевић а поп Лазо остаје већ кандидат свећенички. Кад узмемо у обзир, да је Васу Ђурђевића кандидовао парох осечки, дакле његов мештанин, који се с њиме јамачно споразумео, тада нам смешно изгледа то, што се г. Ђурђевић тако ужасно једио, кад је прочитао нашу нотицу у „Застави“ о томе и одбијао свечано икакву свезу са Германом. Према томе можемо рећи, да је факт: да су се „нотабилитети“ с Германом споразумели и народ ваља да се никако неда заварати нотабилитетским обећањима, него да одлучно стане свугде против њих, јер стати против њих, незначи више стати према „умереној странци“; него стати **проти реакцији**.

Што се тиче нашег изборног среза, то чинимо бираче пажљивим, да се не дају заварати именом Васе Ђурђевића, јер ако Ђурђевић отворено не одбије, да је та кандидација са његовим пристајањем изведена, тада је он фактично **Германов кандидат**.

Интересантно је о овој конференцији то, што је поп Лазо у име збора позвао одавде још три грађана, међу њима једног човека, који је вазда досљедан у своме пол. уверењу а припада нар. слоб. странци — у сврху споразума за предстојећи избор нар. заступника за српски конгрес Шта су тим мислили, то не знам. Сумњам да су тако „наивни“ да су предпоставили, е ће се и један члан нар. слоб. странке после сомборског збора и овде одржане среске конференције наћи, који би с њима на њиховом „криш-збору“ пактирати хтео, — нису мислили, да неће име кандидата довољно бити, да се човек одрече свог права и пљуне на своју прошлост. Прошло је то време, кад је само име имало неодољиву привлачну снагу, данас се прати сваки корак, и чим овај не иде правим колоеком — пало је име.

Вести из места и са стране.

Бранков споменик. Из Карловаца нам јављају, да су ово дана пренесена на „Стражилово“ и она два највећа камена, из којих ће се сама пирамида саставити. Преношење је трајало пуних пет дана, а употребљено је за то 12 пари волова. Г. Богдановић ис Руме послужио је својим колима, која, ма да су сама по себи јака била, морала ипак још јаче гвожђем да се окују. — Тако је сада тиме уклоњена највећа тешкоћа, те се можемо надати, да ћемо за кратко време моћи видети готов Бранков споменик.

Град и олуја. Из Ковина нам пишу да су град и олуја грдне штете околини тамошњој нанели. Кровови с' кућа построгађива, куће разрушене, марва потучена, тако, да штета засеци у стотине хиљада форинта. Ковинци веле, да то и није био град, него читаво ледено комаће. Било је комада до по килограма тешког. Свет је јако поплашен и утучен. За време, док је падао град, људи се крили по подрумима, јер у кући нису били сигурни, да неће погинути. Ковин је изгледао после непогоде као разбојиште где се мало час тукла ужасна битка.

Изјава.

Централни одбор српске народне слободоумне странке у Сомбору, кандидовао ме је за заступника на наш народно-црквени сабор на два места: у жабаљском срезу и у вароши Панчеву.

Ја, који сам такођер члан централног одбора, нисам у поменутој седници учествовао, јер иначе не би ову двоструку кандидатуру примио.

Ја сам до сада свега двапут био на нашим народно-црквеним саборима (год. 1879, и 1881—2.) и биран сам свагда у жабаљском срезу, који ме је срез и лане (под називом „тителског“ среза изабрао за звога заступника на угарски државни сабор. Овога пута није ми кандидатура оданде још понуђена, али сам у нашим листовима читао, да су ме више тамошњих родољуба као кандидата назначили. Ја ово сматрам као и понуду, и радо ћу примити и овога пута мандат, ако ми га шајкашки бирачи повере.

За Панчева пак незнам ништа нити ми је когод оданде кандидатуру нудио, коју све да ми је и понуђена, не би већ ни зато могао примити, што сам као кандидат већ један срез заузео, и у томе само желим изабран бити. Подлегнем ли тамо, други срез нити ћу тражити, нити ми треба.

И да није у прогласу централног одбора нарочито наглашено, да се истицање кандидата самим срезовима оставља, ја би и онда знао респектовати слободну вољу интелигентног становништва српског у вароши Панчеву, да не би хтео себе за кандидата натуривати тамо, где се о мојој личности ни рачуна не води.

С тога не могу никако од стране централног одбора моју за варош Панчево истакнуту кандидатиру пригрлити.

У Новом Саду 4. (16.) августа 1885.

Миша Димитријевић.

Трговина.

= **Нови Сад** 3. (15. августа). Житарска радња Овонедељна радња са храном и ако није била велика, била је у погледу цене особито пшници и зоби стална. — а на горњим пијацама су цене пшници покрај живљег промета у неполико и напредне биле, од чега се надати, да ће и на нашој пијаци постојеће цене не само чврсте остати, него за мало времена нешто и напредовати. Вршидба је већином обављена, међутим довоза са храном није што обилнијег, истом је онолико продавано, да би продуценти своје најнужније трошкове подмирити могли. Сад, при свршетку недеље, храни су цене ове: Пшница новосадска и са шајкашког земљишта прве хаквоће 6 ф. 80 н., добра средња 6 ф. 60—70 н., средња 6 ф. 40—50 н., лакша роба 6 ф. 20 н. Наполица 5 ф. 70—80 н. Зоб, у колико доспева на пијацу, пошто је у околини нашој у Бачкој мало посејано било, — роба је лоше квалитета; плаћа се од 4 ф. 80—5 ф. Јечам се плаћа по квалитету од 4 ф. 20—60 н. Кукуруз јако занемарен, нетражи се; робе има врло добре квалитета, плаћа се од 4 ф. 80—5 ф. Све од 100 килограма.

Брашно по скоро попуштеним ценама при умереној продаји које за овдашњу и потрошњу у околини нашој, које што се одашиље по порукама у даље крајеве. Цене су без промене.

Маст и сланина у главном узето преко целе недеље беху при врло малој продаји; продаја ограничена на потрошњу, што већих количина за горње пијаце не продаје се. Маст на више 50—51 ф. на мање 52—54 ф. Сланина сушена, танка и средња 50—52 ф., на мање 53—54 ф., дебела, сеоска на мање 56—58 ф., од 100 кгр.

Производи наших вртара-бостанција имаше купаца преко целе недеље; однаша се и водом и жељезницом. Цене су свему врло ниске. Пасуљ лањски бели крупан 6 ф. 20—50 н., пасуљица 7 ф. 50 н., жути 6 ф 80 н. Новог пасуља нема још у промету. Кромпир 1 ф. 50—2 фор. од 100 кгр. Купус 2—3 ф. 100 глав. Патлиџан 30—35 н., краставци 20 н. од 100 ком. Врежа диње и лубенице мешовите величине 8—12 ф. од 100 ком.

Воће, крушака јабука, бресака и шљива белица доноси се много, цене ниске; прпица шљива је врло мало, продају се по 8—10 н. од 1 кгр.

Свињи мршави тражу се, и плаћају вишом ценом: полгод. 10—12 ф., годишњаци 16—18 ф., двогод. и маторији 30—40 ф. од пара. Угојени свињи су и на горњим пијацама ове недеље са вишом ценом продавани, код нас су плаћани тешки 33—34 н, средњи 35—36 н., лакши меснати 37—39 н. од 1 кгр.

га више пута, да смо ми остајали сами, и не обазирући се на ваше пријатељство, које је расло сваким даном, ово tête-à-tête ставило нас је у нови положај. Ја сам онда почео говорити о разним стварима, које ништа не вреде, само да би се тек ма чим попунило досадно ћутање. Она не одговараше и сеђаше према мени с друге стране огњишта, погнувши главу, примакнувши једну ногу к ватри, ни на што не гледећи, очевидно сва потонула у бескрајне мисли. Кад се код мене био исцрпео материјал, ја ућутах. То је заиста право чудо, да је некад врло тешко наћи предмет за разговор. При томе ја осећах у ваздуху нешто ново, нешто гипко, што се не да изразити, — оно тајанствено надахнуће, које вас предупређује од прикривених намера, — рђавих или добрих — другога лица на ваш рачун.

Ово тешко ћутање трајало је доста дуго.

— Метвите дрва на огњиште, видите ли — ватра се скоро угасила, рече она, на поклетку.

Ја отворих сандук у ком беху дрва и узевши највећу цепаницу, метнух је усправљено на огњиште.

После тога завлада опет ћутање.

После неког времена цепаница се разгорела тако јако, да се није могло близу седети. Млада жена управи поглед на мене, и израз њених очију мени беше чудноват.

— Хајде да пређемо на овај диван, овде је јака врућина, проговори она.

И ми се преселисмо на диван.

— Шта би ви учинили, кад би вам женска казала да вас љуби? изненадно ме запита она, гледећи ме правце у очи

— Истину да кажем, тешко је одговорити ... све стоји до женске, рекох ја у крајњој забуни.

Она се стаде смејати оним сувим, неприродним гласом, који напомиње звук танкога стакла кад се разбије.

— Мушкарци немају ни смелости, ни досетљивости, оте јој се реч из уста.

Мало почекавши опет отпоче:

— Јесте ли били кад год заљубљени г. Поле?

Ја сам признао, да сам био заљубљен.

— Причајте ми о том, рече ми она.

Ја почех да причам ту моју историју. Она је пажљиво слушала сваку моју реч, показујући кад и кад знаке неодобравања и презирања.

— Не, ви се у том ни мало не разумете, реши она, не давши ми да завршим. Да би љубав била права, истинита, она треба, како ја мислим, да преврне срце, да удари у нерве, да начини олују у глави: она треба да је — како да вам кажем? — опасна, шта више ужасна, скоро преступна, готово оскврњива; она треба да је, у неку руку, предаја, издајство, хоћу да кажем да она треба да слама све преграде, које јој на пут стављају заклетва, закони, рођачке веге... Љубав, коју не окружује никаква опасност, љубав мирна, без препрека, законита — зар је то љубав?

Ја ви сам знао шта да одговорим, и само сам у души помишљао и самом себи говорио: о женски уме, зар је то сва твоја мудрост?

Она говораше мирно, равнодушно, пола лежећи на дивану, са наслоњеном главом на моје раме, — ја приметим тада њено слабије дисање.

— Ја вас плашим, рече она после неког времена. Ја сам, разуме се, протестовао против тога. Она положи главу своју са сьим на груди моје, и не гледећи у мене, питаше:

— А кад бих вам ја рекла да вас љубим, шта би ви казали?

И пре него сам ја могао ма шта одговорити, она сави обе руке мени око врата, брзо подиже к себи главу моју и обасу ме врелим пољупцима.

Ја вас уверавам, мила моја, да је мени тај положај био непријатан. Како! Зар да преварим Јулијана? Да постанем љубавник те расвалашне, покварене, лукаве, па по свој прилици и страшно сладострасне жене, која је већ изневерила свога мужа! Да живим непрестано у атмосфери издајства, да се играм љубави ради једне физичке насладе! Не, то није мени у вољи. Па како сам се требао понашати? Да играм улогу Јосифа? То је улога са свим глупа, а сем тога, и врло тешка, јер Берти није се могло наћи равне у вероломству, сва је горела и дрхтала обувета пакленим жељама. И нека онај, који никад није осетио на уснама својим нежнога пољупца женскога, први се на ме каменом баци.....

У том се часу страшна праска деси у соби, и она скочи одмах на ноге.

Један велики одсечак пао је са огњишта, докотурао се до наслоњаче, коју дохвати својим жаром и она се запали.

Ја као луд појурим брже столаци и у тај мах врата се одједаред отворише и Јулијан који се враћаше кући, весело нам довикну: „Ја сам ево готов, ствар се свршила за два сата раније.“

Да, мила моја, да није било тога угарка, ја бих морао да забављам Берту најнежнијим речима, најслађим сновима, чиме бих је довео у врло невгодан положај, што ми не би ни најмање било право.

Доцније сам се већ чувао, да нипошто не западнем у таке прилике. Но наскоро ја приметим да ме Јулијан хладно дочекује. Видело се одмах, да је његова жена подривала наше пријатељство; ја сам ишао к њима све ређе и ређе, и најзад смо престали састајати се.

Ја остадох момак. То не треба више да вам је чудно.

ми.

Теоци млади лаки 8—10 ф., средњи 11—13 ф., старији тежи 14—16 ф. од ком. Јагањци 9 до 10 ф. од пара. Коже телеће 3—3 ф. 20 н., јагњеће коже 1 фод. 30—60 н. од пара. Пернате животиње је мало на пијаци, купују се из пиљарске руке, цене скупе.

Вино и ракија покрај приличне продаје цене без промене.

Продаја по отвореним трговачким дућанима врло слаба; занатлијска роба покрај ниске цене мало купаца.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

Земун, 2. августа. Услед апела на народ, да се прискочи у помоћ нашем народном органу „Застави“, послали смо вечерас на властништво листа 500 форината, словом пет стотина форината. То дају грађани Земунци, који су то за сат доконали. Нек им је светао образ на дивану српском. Браћо, сви и свуда у помоћ, па да нам мила „Застава“ сваки дан излази. Живела наша народна слободоумна странка! Живели дични Земунци!

Вршац, 3. августа. Ваш позив примљен с љубављу и одушевљењем према народној ствари, а с гнушањем према угњетачима „Заставе.“ На мах искуписмо хиљаду форината и шаљемо данашњом поштом. Живела дична „Застава.“

Једномишљеници.

Чаково, 3. августа. Поводом изјаве у 123. броју „Заставе“ шаљу овдашњи једномишљеници сто форината ради допуњена кауције. Недајмо да у овом одсудном тренутку „Застава“ падне.

Пријатељи „Заставе.“

Инђија, 3. августа. Ми овде отпочесмо купљење за допуну „Заставине“ кауције. Сутра ћемо скупљање завршити и отправити око две стотине форината. Нека би и други радили у истој саразмери као и ми. Живила „Застава.“

Митровица, 3. августа. Овде највеће огорчење услед најновијег нападаја на народну „Заставу“. Митровчани закључили, да „Застава“ не сме да се преполови. До сада скупљено шест стотина форината.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ

Изашао је

„ЈАВОР“

БРОЈ 31.

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Властник: **Змај Јован Јовановић.** Уредник: **Др. Илија Огњановић.**

Садржај:

1. Косовска пјесма наших мухамедоваца, забиљежио Др. Фридрих С. Краус. — 2. Син пустиње. Историјска приповјетка од Пике Грујића-Огњана. (Наставак.) — 3. Туга. По Ленау-у од Ст. Токиног. — 4. Vita vitae meae. Историјска приповјетка Ив. Тавчарв. (Наставак.) — 5. Примедбе на српску народну приповјетку „Чудотворна риба“ из збирке Вл. Красића. — 6. Листак: Госпођа Виљемсова и грмљавина. (Свршетак.) — 7. Дописи: Винница. У подолској гувернији у Русији. — II. Из Херцеговине. — 8. Друштва. (Матица Српска.) — 9. Нове књиге. — 10. Одговори.

„Јавор“ излази сваке недеље на читавом табаку и стаје на 3 месеца ф. 1·25. За стране земље ф. 1·50.

У Н. Саду 3. августа 1885.

ИЗДАВАЧИ „ЈАВОРА“

Књижара Луке Јоцића и др.

„БРШЉАН“

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Власник, издавалац и уредник Ђ. Рајковић

Изишао је 3. број „Бршљана“ са овим садржајем: Краљевска снаха. Приповетка од Ј. Игњатовића. (Наставак.) — Михаило Витковић, биографско-литерарна слика од Ђ. Рајковића. (Наставак.) — Из мемоара Ј. Игњатовића (Наставак.) — Грађа за историју српскога народа. Акта дишничке и беденичке уније. Саопштава Вл. Красић. — Хаџи-Златко, приповетка из босанског живота. Посмрче Јоксима Новића Оточанина. (Наставак.) — Писмо Вука Стеф. Караџића Никанору Грујићу. — Белешке.

Бршљан излази на читавом табаку велике четвртине 1-вог и 15-тог сваког месеца. Цена: на целу годину, 2 фр., на пола године 1 фр., на три месеца 50 новчића.

НОВ РЕД ВОЖЊЕ

на жељезници Будим-Пешта-Земун Београд, почињући од 1. јуна п. р.

Километара	СТАНИЦА.	источни мушевити воз (са 1. класом	обични влак (са 3 класе	брзи влак (са 2 класе)	особни влак (са 3 класе)	мешовит. влак (са 3 класе)
		из јутра	из јутра	после подне	после подне	у јутру
—	Будим Пешта полази ○	6.20	7.55	2.55	3.25	9 00
108	Киш Кереш стиже ○	8.19	11.06	4.58	6·33	1.29
	У Калочу стиже —	—	12 46	6.25	—	3.40
	Из Калоче полази —	—	9.35	2.20	—	11.15
—	Киш Кереш полази —	8.24	11.15	5.05	6.40	1.49
174	Суботица стиже ○ —	9 34	12.58	6.16	8.20	4.30
	У Бају стиже — —	—	4 40	—	—	9,10
	У Сегедин стиже —	—	4.21	7.45	12 00	7.36
	У Осек стиже — —		6 06	—	2 22	12.43
	У Вилањ стиже —	—	—	—	5 50	3.44
	У Брод стиже — —		10.51	—	5.16	—
	У Сарајево стиже	—	—	—	8.56	—
	Из Баје полази —	—	10.13	—	—	—
	У Суботици полази	9·39	1.23	6.28	9.10	5.52
193	Чантавир „	—	1.48	—	9 44	6.36
207	Топола „	—	2.07	7.02	10.15	7.05
223	Хеђеш „	—	2.30	—	10.45	7.37
234	Врбас „	—	2 50	7.32	11.11	7,55
247	Стари Кер „	—	3.08	—	11 34	8.21
260	Кисач „	—	3 25	—	11.55	8 42
276	Нови Сад „	11.29	3.56	8.22	12.30	9.39
278	Петроварадин град „	—	4.04	—	12.38	9 47
281	Петроварад. мајур „		4.12	8.31	12.47	9 55
286	Карловци „		4.23	8 40	1.03	10 12
296	Чортановци „		4.39	—	—	10.37
303	Бешка „		4.46	—	1.40	10.48
319	Индија стиже ○ —		5.01	9.12	2.02	11.11
	У Митровицу стиже		7 09	—	—	1.40
	Из Митровице полази		2.25	—	—	—
—	Индија полази — —		5.08	9 15	2.17	11.18
318	Стара Пазува — —		5.21	—	2.34	11.37
325	Нова Пазува — —	—	5.34	—	2.51	11.56
332	Батајница —	—	5.4[illegible]	—	3 06	12 12
347	Земун стиже —	12 57	6.06	9.57	3.33	12.44
352	Београд стиже —	1.10	6.23	10.14	4 00	1.2
		после подне	у вече	ноћу	у јутру	после подне
	Ниш по београдском времену стиже —	7 39	—	—	6.55	11 20

Километара	СТАНИЦА,	источни мушевити воз (са 1 класом)	обични влак (са 3 класе)	брзи влак (са 2 класе)	особни влак (са 3 класе)	мешовит влак (са 3 класе)
	Ниш полази	8.54	9.00	—	—	5.35
		ноћу	у вече	у јутру	у јутру	после подне
—	Београд „	3.20	9 46	5 37	7.59	2.46
6	Земун ○ „	3.34	10.33	6.09	8.31	3.21
21	Батајница „	—	11.01	—	8.52	3 56
27	Нова Пазува „		11.15	—	9.02	4.13
35	Стара Пазува „		11.32	—	9.14	4.33
43	Индија ○ стиже		11.50	6 51	9.27	4.55
	У Митровицу „		—	—	1 40	7.09
	Из Митровице полази		—	—	7.38	2.25
—	Индија „		12.07	6.54	9.32	5.05
53	Бешка „		12.32	—	9 50	5.33
57	Чортановци „		—	—	9 57	5.43
67	Карловци „		1.05	7.27	10 12	6.09
72	Петроварад мајур „		1.21	7 36	10 23	6.25
74	Петроварад. град „	—	1.29	—	10.30	6 33
77	Нови Сад ○ „	5 09	1.49	7.51	10.44	6.50
93	Кисач „	—	2.18	—	11 09	7 20
105	Стари Кер „	—	2.39	—	11 27	7 47
119	Врбас „	—	3 06	8.3[illegible]	11.50	8.17
130	Хеђеш „	—	3.29		12.09	8.40
146	Топола „	—	4.02	9.05	12 36	9.16
160	Чантавир „	—	4.26	—	12 56	9.43
178	Суботица ○ стиже	6.54	4·59	9 38	1.22	10.21
	У Бају „	—	9.10	—	4.40	—
	Из Сарајева полази		6.00	—	—	—
	Из Брода „		9 54	—	—	—
	Из Вилања „	—	9.30	—	—	1.47
	Из Осека „	—	12.23		8 20	3 30
	Из Сегелина „	—	3 30	8.10	10.45	6.25
	Из Баје „	—	—	—	10.13	7 14
	Суботица стиже	6.56	6.18	9.48	2.02	10 50
245	Киш Кереш „	8.07	7.57	11.06	3.48	1.13
	У Калочу „	—	—	12.46	6.25	3 49
	Из Калоче полази	—		9.35	2.20	11.15
	Киш Кереш „	8.12	8.20	11.07	3.55	1.30
352	Будим Пешта стиже	10.23	1 20	11 15	7.15	5 50
		пре подне	пре подне	после подне	у вече	у јутру

Примедба: Са ○ означене станице имају гостионице. Мушевити влак стаје на станицама осим већ означених од Карловаца па до Ст Пазуве сваког четвртка кад путује из Будим Пеште у Београд (Ниш) а у повратау сваког петка. — Саобраћајно време друга назначено је по будим-пештанском времену. — Дебелим словима штампани бројеви значе ноћно време од 6 сах. у вече до 5 сах. 55 мин. ујутру.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

У стипендијској закладн Нестора Димитријевића остала су упражњена два места, на која се расписује стечај с роком до 20. августа (1 септембра) о. г.

Стипендије су од три врсте: 250 фор. за слушаоце права и виших милитарних наука, 200 фор. за слушаоце горње и 150 фор. за слушаоце доње гимназије.

Ко жели једно од тих места тражити, ваља да приложи својој молбеници: 1.) Крштено писмо; 2.) сведочанство сиромаштва, у ком треба да је означено и то, колико деце имају родитељи молиочеви; 3.) школска сведочанства од последње две године; и 4.) лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

У смислу последње воље оснивачеве првенство на стипендију из ове закладе имају: синови и потомци браће му Кузме и Ђире, даље сродници оснивачеви из Јакова у Срему, а за тим ученици родом из В. Бечкерека.

По наредби министарској не сме ни један питомац у једно и исто време уживати две или више стипендија.

Из седнице књижевнога одбора „Матице Српске“, у Новоме Саду 29. јула (10. августа) 1885.

Потпредседник књижевног одељења:
Светозар Савковић с. р.

А. Хаџић с. р.,
секретар. 3—3

СТЕЧАЈ.

У стипендијској закладн Петра Костића остало је упражњено једно место, на које се расписује стечај с роком до 20. августа (1. септембра) о. г.

Стипендија износи: за слушаоце основних школа 200 ф., за слушаоце ниже гимназије и богословије 250 ф., за слушаоце горње гимназије 300 ф.; а за слушаоце правних, медицинских и философских наука 350 фор.

Молбеници ваља приложити ове исправе: 1.) Крштено писмо; 2.) лекарску сведоџбу о здрављу и накаламљеним богињама; 3.) школска сведочанства од последње две године и 4.) сведочанство од политичке власти о сиромаштву, у ком ваља да стоји и то, колико родитељи молиочеви имају деце.

По вољи оснивачевој и наредби министарској морају костићеви питомци науке слушати: основне школе и први гимназијски разред у Винковцима, остале гимназијске разреде у Сегедину, правне и философске науке у Пожуну, а медицинске по потреби изузетно у Бечу.

Првенство на ову стипендију имају од најспособнијих ђака за науку синови черевићки, а после њих молиоци родом из Срема

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто време.

Из седнице књижевнога одбора „Матице Српске“, у Новоме Саду, 29. јула (10. августа) 1885

Потпредседник књижевног одељења:
Светозар Савковић с р.

А. Хаџић с. р.,
секретар 3—3

СТЕЧАЈ.

Услед наредбе високославног народног школског савета од 30. марта (11. априла) тек. год. бр. 50/46 ex 1885 расписује се стечај за сталног учитеља у Печки. Плата учитељска је 400 фор. а. вр. са слободним станом и баштом, 8 мет. тврди дрва. Проситељ има доказати да је српску учитељску школу у Сомбору свршио и да је вичан у мађарском језику, да је дужан у цркви пјеније на десној певници држати, и децу у црквеном пјенију обучавати, за погреб гди позван буде имаће 50 новч. Плата издаје се по §. 80. школ. уредбе. Проситељи имају своје молбенице школском местном одбору приносити до 29. августа т. г.

У Печки 28. јула 1885. 2—3

СТЕЧАЈ.

Отвара се стечај на упражњено учитељско место на вероисповедној српско-православној школи у Ловри.

Плата је: у готовом 85 фр., 12 пештанских мерова наполице 4 пешт. мерова пшенице, 8 пешт. мерова јечма, 15½ јутара оранице, 1 вов сена, 500 нарамака меканих дрва и стан од једне собе, 1 кујне, 1 коморе и 1 штале. Осим тога приход од фундације и штоларни приход уз пароха.

Тражи се знање мђарског језика поред прописане квалификације.

Учитељу ће осим школе дужност бити да у цркви пјоји и недељну школу да држи.

Рок стечају је 1. септембар по ст. кал.

Молбенице се шаљу на потписаног у Ловру (Lóré u p. Ráczkeve Pest megye.)

Милош Мојић
председник црк. општине
1—3

Објава.

Од стране варошице Сентомаша даје се на опште знање, да ће се 6-ог септембра п. р., после подне, у три сата, на јавној дражби овострана велика гостијона од 1-вог октобра 1885. године почињући, на три једно за другим текуће године, под аренду за готов новац годишње у напред издати.

Гостионица не подлежи акцизи никаквој. Гостионичар сам своја пића точити властан је. Има 12 гостинских соба, кафану, и депо са три побочне собе, велике штале и шупу, на сопствено расположење.

У прочем условија се могу код доленотписаног кнева, од 15-ог августа т. г. почињући, до дана истакнуте дражбе видети, истакнута бивши свакоме на углед.

У Сентомашу, 12. августа 1885. год.

Ђура Дунђерски,
кнез.
1—3

СТЕЧАЈ.

На упражњена два учитељска места на овдашњој српско-православној основној школи, потребна су два учитеља са годишњом платом по 500 фор. а за станарину и огрев по 120 фор. а. вр.

Који места ова заузети желе, дужни су доказати: да су Срби православне вере, прописане науке са добрим успехом свршили, немачким језиком владају и црквеном певању вешти тако, да дужности црквеног певца обављати и децу школску у том поучавати могу.

Онај који црквено хармоничром певању добро вешт буде, имаће зато још годишње 50 фор., а онај опет који перо- и рачуноводство разуме 80 фор. годишње награде за пероводство у скупштини и рачуноводство школског фонда.

Молитељи имају своје молбе најдаље до 25. августа о. г. потписаној општини доставити а до 1. септембра овде бити

Из седнице српско-православне црк. школске општине држане у Д. Тувли дне 24. јула 1885

Петар Ј. Лапчевић, перовођа. **Јово Р. Јовановић,** председник 2—3

СТЕЧАЈ.

Услед црквено-школском општином донесене одлуке од 21. јула 1885. расписује се на упражњено учитељско место основне дворазредне мушке школе стечај, које је звање са овом годишњом платом скопчано: у готовом новцу 340 фор., за пофторну школу 40 фор., ¼ сесије ораће земље (на коју порез учитељ плаћа), а стан се састоји из две собе, кујне, коморе, штале, поред кога постоји и башта.

Потражитељи овога звања имају своје молбенице до 1. септембра (пошто је тај дан 1. септ. одређен за избор) т. г. по ст. кал. местном школском одбору поднети, у којима морају са сведочбама доказати, да су приправничке науке са добрим успехом свршили, да су из мађарског језика испит положили, да су црквеном пјењу вешти, јер изабрани учитељ дужан ће бити поред предавања обавезних школских предмета у цркви свагда пјати, и децу пјењу учити.

Из седнице школског одбора у Ст. Стапару 28. јула 1885.

2—8 **Школски одбор.**

Доброг сремског вина, ракије и винског сирћета, може се добити код

ПАЈЕ АРСЕНИЋА У ИЛОКУ

по следећим ценама:

Бело — — — — —	9—10	фор.
Шиљер — — — —	11—12	„
Црно — — — — —	13—14	„
Комовица 12—13° — —	16	„
Винско сирће — — —	6	„
Шљивовица стара — —	40	„
Шљивовица препицана стара	60	„
Илочки коњак — — —	100	„

100 литара.

Бурад рачунам по набављеној цени, и и примам иста опет по урачунатој цени натраг. 4—6

За моју помодно-галантеријску трговину потребујем једног помоћника и једног практиканта. — Ступање одма.

Земун, 12. августа п. р. 1885.

2—2 **Светозар Белић.**

ДУЋАН и велики магацин у авлији на житној пијаци код „црног грозда“ издајем.

2—3 **Н. ЈЕФТИЋ.**

ЗА ИЗДАВАЊЕ

ОД 1. НОВЕМ. 1885.

има у кући дра Мих. Полита

ЈЕДАН ВЕЋИ

и

ЈЕДАН МАЊИ СТАН. 3—3

ГВОЖЂАРСКА ТРГОВИНА

АНТОНИЈЕ ГЕОРГИЕВИЋА

у Новом Саду

потребује практиканта и шегрта, првенство имају они, који мађарски, немачки и српски говоре. Ступити могу одма. 8—3

ТРГОВИНА ШПЕЦЕРАЈА И ДЕЛИКАТЕСА

СТЕВЕ С. ДРОБАЦ

у Вуковару

потребује два спомоћника и два шегрта. Први морају добре детајлисте бити, српски, немачки и мађарски говорити, а ступити могу одма. 1—2

ЗА ФИЛИЈАЛНУ МЕШОВИТУ РАДЊУ

А. Миланковића и сина у Даљу

нуждан је један старији помоћник, који је вешт и продаји гвожђарије и намука и говори српски, немачки и мађарски. 1 2

МАНУФАКТУРНА И МЕШОВИТА ТРГОВИНА

ЈОВАНА ПАЈЧИЋА И СИНА

у Адоњу (Adony Fehér m.) 2—2

потребује једног помоћника, који је у мануфактури вешт продавац и вичан мађарском и немачком говору. У трговину може ступити одма.

УСАВРШЕНА И ПАТЕНТИРАНА ХУНГАРИЈА-ДРИЛ СЕЈАЧИЦА

РЕДУЦИРАНЕ ЦЕНЕ

Вршалице, ручне и коњске (**Hand- und Göpel-Dreschmaschinen**); даље све врсте пољопривредних стројева најлепше израђених — препоручује и тачно разашиље творница стројева

Friedmann & Würsching

Szered ad Waag.

Препродавцима велики рабат. — Илистровани каталози бесплатно и франко. 16 16

РЕДУЦИРАНЕ ЦЕНЕ

Власник и издавалац Милица Свет. Милетића — Одговорни уредник Јаша Томић. — Српска штампарија дра Светозара Милетића.